МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерства образования и науки Республики Дагестан

МКУ "УПРАВЛЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ" МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ "ХАСАВЮРТОВСКОГО РАЙОНА"

МКОУ "Генжеаульская СОШ им.М.М.Зумаева"

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
На заседании ШМО	Заместитель директора по УВР	Директор
Гебекова А.А.	Шихмурзаева Г.К.	Махтиев А.С.
Протокол№1 от «29» 08 2023 г.	Протокол№1 от «29» 08 2023 г.	Приказ № от «29» 08 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Литературное чтение на родном (чеченском) языке»

для обучающихся 6 класса

с.Генжеаул 2023-2024

Нохчийн литература

ДОВЗИЙТАРАН КЕХАТ

Документан бух

Дешаран предметан «Литературни ешар» 1-чу классашна лерина йолу белхан программа х1оттийна хIокху документин бух тIехь:

Юьхьанцара юкъара дешаран федеральни пачхьалкхан дешаран стандартан

Юкъарадешаран а, коьрта юкъара дешаран а пачхьалкхан программа

Э.Х.ЭдиловнНохчийн меттан, дешаран юьхьанцарчу классашна лерина герггарчу хьесапехь йолу программа,

Нохчийн Республикин дешаран а, 1илманан а министерствос магийна йолу.

Базисни дешаран планан

3-чу варианто литературни ешарна луш йолчу таронашца нисъеш

Литературное чтение на чеченском языке

Литературни ешар - юьхьанцарчу классийн предметашна юккъехь коьртачарах цхьаъ ю. Нохчийн матто санна, цо, а 1амадо бер шера, а, нийса, а яздан, аьтто бо юкъара кхиарехь, а, г1иллакх-оьздангаллин мехаллаш т1ехь кхиош а. Х1окху предметехь кхиамаш бахаро таро ло берана юьхьанцарчу школан вукху предметашца ларош деша. Юьхьанцарчу школехь х1ара предмет 1амор т1ехьажийна хир ду х1окху 1алашонашка кхачарна:

-кхетаме, нийса, шера къастош еша;

-ша йоьшучу текстан, а, цуьнан чулацамца йолу шен юкъаметтиг, а билгалйоккхуш болчу къастош ешаран коьртачу г1ирсех (соцунг1а, интонаци, маь1нин тохар, ешаран чехкалла) пайда, а оьцуш, еша;

-дешаран книгин чулацамах кхиар, шенна справочни аппаратах пайда эца хаар (т1етовжар, корта, абзацаш и д1. кх. а.);

- исбаьхьаллин -кхоллараллин, а, х1ума довзаран, а хьуьнарш шегахь кхиор, исбаьхьаллин произведенино шена бина т1е1аткъам шен синхаамашца бовзийтар; дешан исбаьхьалле йолу эстетически юкъаметтиг кхиор;

-исбаьхьаллин текстан г1ирсашца синъоьздангаллин мехаллаш юьхьанцарчу классийн дешархошкахь кхиор; дика, а, вуо а къасто хууш, кхидолчу къаьмнашка лерам болуш кхиор.

Юьхьанцарчу школехь литературни ешаран коьрта 1алашо - иза шена оьшшу книга харжа хаарца а, и кхеташ ешарца а ша-шен терго яран дешар карадерзоран хьуьнарш шегахь кхиор ю. Цу г1уллакхана ох1ла хилар билгалдолу ешначух кхеташ, дика еша хаарехь, книгаш йовзарехь а, шенна харжа хаарехь а, шен синъоьздангалла лакхаяккхарехь книга оьшуш хиларх кхетам кхиъна хиларехь а.

Предмет 1аморца доьзна долу жам1аш.

Литературни ешар 1амочаьргахь хила деза личностни

жам1аш:

Россин юкъара этнически а, граждански а цхьааллаш кхиор, вуьшта аьлча

ша муьлхачу къоман векал ву а, Россин пачхьалкхан гражданин ша хилар а кхетор; юкъара российски а, граждански а, нохчийн г1иллакх-оьздангаллин а мехаллаш шегахь кхиор;

-исбаьхьаллин произведенийн буха т1ехь шегахь адамаллин а, демократически а мехаллаш кхиор;

- шен къоман культурех, бусулба динах а долу хаарш хилар, кхечу къаьмнех а, церан культурех, динах лаьцнарг а девзаш хилар; кхечу къаьмнийн культуре а, динца доьзначу ламасташка а ларам шегахь хилийтар;
- шен къоман г1иллакхаш а девзаш, кхечу къаьмнашца а г1иллакхашца а, динца а ийоьзна йолу юкъаметтигаш ларъян хаар;

-доьзалан ламасташка тергаме хила везар шегахь кхиор,

1алам лардан а, шен а, нехан а могушалла ларъян езарх кхеташ хилар;

-таханлерчу дуьненахь вахаран 1алашонца шен амал кхиор; шен нийсархошца а, баккхийчаьрца а девне ца вуьйлуш, машаре ваха болу лаам шегахь кхиор;

- дешархочун социальни декхарш карадерзор; дешаре лаам кхиор; дешар шена оьшуш хиларх кхетар;
- къоман а, кхийолу а литература ешарца синъоьзданагаллин мехаллаш а, эстетически синхаамаш шегахь кхиор.

Литературни ешар 1амочаьргахь хила деза метапредметни жам1аш:

-дешаран 1алашонех а, декхарех а кхеташ хилар, кхолларallин кепара хьесапаш кхочушдар;

-шена хьалха х1оттийнчу декхаре хьаьжжина, дешаран декъехула билгалдан леринарг къасто а, цуьнан мах хадо а, и кхочушдархьама эвсаре некъ харжа а хаар;

- ша баьхначу кхиамийн бахьанех кхеташ хилар шегахь кхиор (ткъа иштта цададаларан бахьанех а, иза лазаме ца долуьйтуш т1еэца хууш а хилар;

-коммуникативни а, х1ума довзаран а декхарш кхочушдаран 1алашонца меттан г1ирсех пайда эцар;

-дечун логически кепаш (дустар, анализ, юкъара маь1на дар) караерзор;

- кхечу къаьмнийн нийсархошца цхьаьна дечу г1уллакхашкахь юкъара 1алашонаш билгалъяр, хьан, х1ун дийрду къастор, цаьрца цхьаьна тергам латтор, ша а, вукхара а дечун цхьанакепара мах хадор; девне ца дерзош, 1оттаме дерш д1адерзор, ларамца т1еэцар кхечу къомах волчун амалехь дерг;

- базови предметийн кхетамаш, кхечу предметашца боьзна кхетамаш а караберзор, шен предметца уьш буозар.

Литературни ешар 1амочаьргахь хила деза предметаца доьзна долу жам1аш:

- къоман а, дуьненан а, культурийн хилам а, синъоьздангаллин мехаллаш, ламасташ лардаран а, кхид1а а д1акховдоран г1ирс санна литературех кхетар;

-ша-шен кхиарехь ешаран мах лакхара хиларх кхетар; виллина йоьшуш хила везаш хилар болу лаам шегахь кхиор; дуьненах а, къоман историх а, культурех а болу кхетамаш кхиор; юьхьанцара г1иллакх-оьздангалла кхиорехь литературо д1алоцу меттиг къасто а, дика а, вуо а х1ун ду хууш хилар;

- х1унда еша еза бохучух кхеташ хилар, цу декъехь тайп-тайпанчу ешарх пайда эцар;

-дешаран а, 1илманан кхетаме, исбаьхьаллин тексташ ладог1арца т1еэца а, кхеташ еша а, цхьанатайпана царах кхета а хууш хилар; стихотворенин кепехь йолу тексташ къастош ешаран юьхьанцара хаарш карадерзор;

-прозаически исбаьхьаллин произведенеш юхасхьайийца а, церан чулацамах долчу хаттаршна жоьпаш дала а, ешначу дешаран, 1илманан кхетаме, исбаьхьаллин текстийн бахьанин-т1аьхьалонийн з1енаш къасто а хаар карадерзор;

-меттан бакъонаш а ларъеш, йозанехь а, барта а доцца дийцарш х1итто хаар карадерзор;

-хьайца къамел деш волчуьнга а ладог1а а, цо дуьйцучуьнца реза вацахь а, делил далорца айхьа бохург т1еч1аг1дан а, г1иллакхехь вистхила а, диалог д1аяхьа а хаар карадерзор;

-исбаьхьаллин текстийн башхаллийн дуьхе а кхуьуш, дешаран, 1илманан, исбаьхьаллин тексташ вовшех къасто хаар;

-ешначу исбаьхьаллин, 1илманан, дешаран текстийн теманах, коьртачу маь1нах кхеташ хилар; исбаьхьаллин текстехь балийна меттан исбаьхьаллин г1ирсаш ган а, яздархочо мича 1алашонца уьш юкъа балийна а хаар;

-ша ешначу исбаьхьаллин произведенин мах хадо а, цунах лаьцна шена хетарг ала а хаар;

-ешначу текстехь йолу синъоьздангаллин мехаллаш йовзийта а, уьш шегахь кхио а хаар;

- оьрсийн а, нохчийн а исбаьхьаллин произведенийн персонажаш (дакъалацархой) вовшашца буста а, церан амалехь, г1уллакхашкахь цхьаьна дог1ург схьа а лохуш, царна харакатеристика яла а, цаьрга шен болу хьежам гайта а хаар;

- шена хаза хета книга шенна схьахаржа а, т1ебузучу хаамийн справочни хьостанех пайда эца а хаар.

Тематически план

Меттан декъехула йолу теманаш	**Дешархочо кхочушдечу коьртачу г1уллаккхийн мах хадор**
Абатал хьалхара мур [6 с.]	
Шола йовзийтар.Церан дийнаташ. Мог1анаш , мог1анийнн яккъаш. Дехий , доций нийса сизаш Дехий , доций лахахь маь1иг йолу сизаш. Дехий , доций лакхахь маь1иг йолу сизаш. Лакхахь лахахь, хьаьвзина сизаш. Йозанан жима а , доккха а элпаш ***а,А*** яздар. Йозанан жима а , доккха а элпаш ***у,У*** яздар. Йозанан жима а , доккха а элпаш ***о,О*** яздар. Йозанан жима а , доккха а элп ***и,И*** яздар.	1амош йолчу теманашка хьаьжжина дешнаш карадерзор
Абатан мур (йоза 1амор) [28 сахьт]	
Къамелан аьзнаш. Мукъанаш. Сонорни мукъазнаш р, л, м, н, й. Балдийн-цергийн в, ф. К1едачу стигалан г1, х, кх,къ. Къамкъарган 1, хь. Эшарпхенийн ъ, х1 Меттахьалхара д, з, ж, т, т1, с, ш, щ, ч, ч1, ц, ц1 Меттат1ехьарнаш г, к, к1. Мукъазчу аьзнийн юх-юххе нисдалар.	1амош йолчу теманашка хьаьжжина дешнаш карадерзор

ПОУРОЧНОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ

№ п/п	Тема урока	Количество часов		Дата изучения		Электронные цифровые образовательные ресурсы
		всего	контрольные работы	по плану	по факту	
1.	Халкъан барта кхолларалла. Устное народное творчество.	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
2.	«Эвтархойн Аьмадан илли» «Песня Ахмада Автуринского»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
3.	«Таймин Бийболатан илли» «Песня Бийболата»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
4.	«Наьрт-аьрстхойн паччахь Наураз» «Царь Наураз»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
5.	«Ницкъ болу Солса» «Отважный Солса»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
6.	«Гермчигара наьрташ» «Нарты из Герменчига»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
7.	«Наьрт-аьрсхой кхерор» «Победа над нартами»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4

8.	Гайсултанов 1.Э кхолларалла. Дийцар «Нийса кхел» Рассказ «Справедливый суд»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
9.	Басня «Борзо амалщ ца хуьйцу» «Волк не меняет повадки»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/f
10.	Сатуев Х.Дж. Басня «Ломмий цхьогаллий» «Лев и лиса»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
11.	Гадаев М-А «Дарта» стихотворении. «Дрофа»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
12.	Ошаев Х.Д. кхолларалла.«Чайра»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
13.	Мамакаев 1.Ш. кхолларалла.«Дагалацама» «Воспоминания»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
14.	Сайдуллаев Хь.Х.Поэма «Ненан б1аьрхиш» «Слезы матери»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
15.	Сулаев М.А. кхолларалла.Стихотворени «К1анте» «К сыну»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
16.	Классал арахьара ешар.М.Дикаев «Сан Даймохк» Внеклассное чтение «Моя Родина»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
17.	Эдилов Х.Э. кхолларалла.Стихотворени «Ненан безам» «Любовь матери»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
18.	Ахмадов 1.А. кхолларалла.Дийцар «Воккха дада» Рассказ «Дедушка»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4

19.	Айдамиров А.А. кхолларалла.Дийцар «Вина мохк» Рассказ «Родина»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
20.	Ахматова Р.С. Стихотворени «Ма хала д цунах кхета» «Как трудно это понять»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
21.	Саракаев Хь.Б.Дийцар «Ирсе б1аьрхиш» «Слезы счастья»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
22.	Классал арахьара дешар ешар.Хь.Саракаев Повестан дакъош «Ширачу г1опехь» Внеклассное чтение «В старой крепости»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
23.	Арсанукаев Ш.А. «Мохкбегор» «Землетресение»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
24.	Окуев Ш.Х. «Б1аьсте» стихотворении. «Весна»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
25.	Кибиев М.М. «Меттан сий» стихотворении. «Слава языку»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
26.	Дикаев М.Дж. «Къинхетаме Нохчийчоь» стихотворении. «Сердабольная Чечня»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
27.	Рашидов Ш.Р. кхолларалла.«Ломара ц1е» «Огонь в горах»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
28.	Мамакаев Э.1.Стихотворени «Х1орд» «Море»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
29.	Махмаев Ж.1 «1аьржачу баьпкан юьхк» «Кусок черного хлеба»	1				Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/f

						baaf8a4
30.	Классал арахьара дешар«Бекалахь ненан мотт» Внеклас.чт.«Звучи родной язык»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
31.	Нунуев С.М. кхолларалла.«Хьайбаха» «Хайбах»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
32.	Яхъяев Л.М. кхолларалла.«Даркеш»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
33.	Бексултанов М.Э.«Некълацар» «Преграждение пути»	1	0			Библиотека ЦОК https://m.edsoo.ru/fbaaf8a4
34.	Ахмадов М.М.«Телефон»Рассказ. Закрепление					
ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ		33	0			

УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

МЕТОДИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ УЧИТЕЛЯ

ЦИФРОВЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ РЕСУРСЫ И РЕСУРСЫ СЕТИ ИНТЕРНЕТ

МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА